

Podatki o publikaciji:

Izdaja: Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije
Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec
Urednik: dr. Magda Rak Cizej
E-pošta uredništva: magda.rak-cizej@ihps.si

ISSN 2536-2062, Letnik 43, št. 2, 12. marec 2026

1 Seznam fitofarmaceutskih sredstev dovoljenih za varstvo hmelja v Sloveniji v letu 2026 (M. Rak Cizej)

Obveščamo vas, da so na spletni strani IHPS (<https://www.ihps.si/hmeljarstvo/seznam-fitofarmaceutskih-sredstev-v-hmeljarstvu/>) objavljeni [seznam fitofarmaceutskih sredstev](#), ki so dovoljena za varstvo hmelja v integrirani ter ekološki pridelavi hmelja.

2 Biotično varstvo rastlin (BVR) v letu 2026 (M. Rak Cizej)

Na portalu GOV.SI (<https://www.gov.si/zbirke/storitve/oddaja-zbirne-vloge-za-leto-2026/>), so objavljena [Tehnološka navodila za Biotično varstvo rastlin \(BVR\) za leto 2026](#) in sicer v razdelku "Navodila za intervenciji KOPOP_PS in BVR", kjer poleg najdete tudi predlogo za pripravo programov (katero vam posredujemo v prilogi), navodila in seznam strokovnjakov Javne službe zdravstvenega varstva rastlin (JSZVR), ki potrjujejo programe BVR.

Vsi, ki ste vključeni v intervencijo Biotično varstvo rastlin (BVR) vas obveščamo, da je potrebno pripraviti program za BVR za leto 2026 in ga posredovati strokovnjaku JSZVR. V primeru hmelja programe BVR za hmelj posredujete na e-naslov: magda.rak-cizej@ihps.si sicer **do najkasneje 30. 4. 2026**. Tehnološka navodila za BVR hmelja se v primerjavi z lanskim letom niso nič spremenila (prilagamo v prilogi).

Zato vas pozivamo, da čim prej pripravite programe in jih podpisane z vaše strani posredujete na zgoraj navedeni e-naslov.

3 Operacija Precizno gnojenje in škropljenje (PGS) v letu 2026 (M. Rak Cizej)

V okviru operacije Precizno gnojenje in škropljenje (PGS) ste hmeljarske kmetije večinoma vključene v »precizno škropljenje«, tj. uporabo šob za zmanjšanje zanašanja. Za to operacijo je treba vsako leto pripraviti škropilni načrt za vsak posamezni GERK. V prilogi vam pošiljamo obrazec za izpolnitev škropilnega načrta, ki ga hranite doma; ga ni potrebno nikamor pošiljati.

4 Primarna okužba hmeljeve peronospore (M. Rak Cizej, S. Radišek, F. Poličnik)

Primarna okužba hmeljeve peronospore je pomembna bolezen hmelja, ki prizadene večino slovenskih sort hmelja. Nekatere sorte so na omenjeno bolezn še posebej občutljive, med njimi so: Savinjski golding, Bobek, Celeia, STY Eureka, STY Wolf, STY Kolibri, STY Fox. Ostale sorte so na primarno okužbo srednje občutljive, razen sorta STY Eagle, ki ima visoko odpornost na primarno okužbo hmeljeve peronospore. Vsekakor pa morate biti pozorni na okužbo in jo ustrezno zatreti, saj je uspešno varstvo pred primarno okužbo hmeljeve peronospore izrednega pomena za nadaljnjo rast hmelja.

V letošnjem letu imete za zatiranje primarne okužbe na razpolago 3 pripravke (fungicide) in sicer: **Aliette flash, Fongamil in Profiler**.

Hmeljarske informacije

V nadaljevanju vam podajamo nekaj podrobnosti glede njihove uporabe. Predvsem bi vas radi opozorili, da jih uporabite v skladu z navodila za uporabo in sicer je pri vseh priporočljivo, da je ob uporabi hmelj v fazi razvoja, kjer je že viden poganjek z listom.

Aliette flash (Al fosetil) uporabite, ko v nasadu opazite prisotnost kuštravcev na več kot 3 % rastlin. Vsekakor ne pozabiti na prvoletne nasade hmelja. Sredstvo uporabite za preprečevanje primarne okužbe v odmerku 1,5 g na rastlino z zalivanjem po rezi korenike in sicer **ko poganjki dosežejo višino 2-20 cm (BBCH 11-15)**. Zaliva se največ 1-krat, pri priporočljivi porabi vode 2 dcl/rastlino. **Če Aliette flash uporabite za zalivanje, pri cca. 3200 sadikah/ha, porabite 4,8 kg Aliette flash-a!**

Najvišjo učinkovitost dosežete, če Aliette flash uporabite foliarno (preko lista) v 0,25 % konc. in sicer po napeljavi poganjkov (BBCH 15-30). **Aliette flash se foliarno uporabi največ 2-krat, s ponovitvijo škropljenja v razmiku 7-10 dni.** Poraba vode je za vsak meter višine hmelja 300 do 400 l.

Pripravek **Profler (fluopikolid)** se uporablja od fenološke faze, ko ima hmelj razvit **tretji par listov do faze razvitega petega para listov (BBCH 13-15)**. Ker se je maksimalna vrednost ostankov za a.s. fluopikolid za Evropo zmanjšala na 0,15 ppm, je **Profler potrebno uporabiti najkasneje do konca aprila.**

Fonganil (metalaksil-M) je letos za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospore pridobil dovoljenje za nujen primere. Uporablja se ga za zalivanje rastlin v odmerku 0,2 ml na rastlino ob najvišji uporabi pripravek 0,8 L/ha (pri 4000 rastlin/ha). Tretira se v razvojni fazi po rezi hmelja, ko so že vidni prvi poganjki hmelja (BBCH 08-11).

5 Rez hmelja (M. Oset Luskar, B. Čeh)

Med najpomembnejše agrotehnične ukrepe pri pridelavi hmelja spada rez. Pri rezi odstranimo enoletni les in s tem odvečna na njem razvita očesa. Z rezjo uravnavamo dinamiko rasti in razvoja ter rodnost nasada, saj z zakasnitvijo začetka rasti vplivamo na razvoj rastlin do začetka generativne faze. Poleg tega z rezjo vzdržujemo korenike na ustrezni globini ter ohranjamo in nadziramo zdravstveno stanje hmeljišč. Večje napake, ki jih naredimo pri rezi, lahko vplivajo na količino in kakovost pridelka več let.

Pričetek rezi je pogojen z razmerami v okolju in lastnostmi sort. Pri določanju najprimernejšega termina upoštevamo predvsem temperature in padavine, tip tal ter sortne značilnosti. Na težjih tleh se rez praviloma izvaja nekoliko prej kot na lažjih.

Učinek časa rezi na rast in razvoj hmelja je v veliki meri odvisen od vremenskih razmer po rezi, predvsem od rastnih razmer v prvi polovici rastne dobe. Ob hladnem vremenu je odganjanje poganjkov počasnejše, medtem ko je v toplem vremenu dnevni prirast lahko zelo velik. Na končni razvoj rastlin poleg termina rezi pomembno vplivajo tudi kasnejši ukrepi, kot so napeljevanje poganjkov na vodila, izbor poganjkov ter ustrezna oskrba nasada.

Termin rezi pomembno vpliva na vegetativno rast hmelja. Prezgodnja rez lahko ob ugodnih razmerah spodbudi prezgoden vznik poganjkov, ki so nato bolj izpostavljeni neugodnim vplivom okolja, medtem ko prepozna rez pomeni odstranjevanje že razvitejših poganjkov. S tem rastlina porablja več rezervnih snovi iz korenike, ta pa se dodatno izčrpava, zato ima rastlina manj energije in manj časa za tvorbo zadostne biomase. Pri tem temperatura sama po sebi še ne pomeni intenzivnejše vegetativne rasti, saj morajo biti za to izpolnjeni tudi drugi ustrezni pogoji, zlasti zadostna preskrbljenost z vodo. V razmerah sušnega ali vročinskega stresa se rast upočasni, zato visoke temperature same po sebi še ne zagotavljajo intenzivnejše rasti. Pri sorti Aurora pregled temperaturnih razmer in vsote efektivnih temperatur ob predpostavki rezi 1. aprila kaže, da razlike v temperaturah v zgodnjem delu rastne dobe v letih 2024 in 2025 niso bistveno vplivale na začetek tehnološke zrelosti; v letu 2025 je bil ta predviden okoli 24. avgusta, v sezoni 2024 pa je bil prehod v zrelost na vzorčenih lokacijah ocenjen po 22. avgustu.

Hmeljarske informacije

Preglednica 1: Čas rezi za posamezno sorto

Sorta	Čas rezi
Aurora	25. 3. - 5. 4.
Bobek	1. - 10. 4.
Celeia	1. - 10. 4.
Dana	10. - 20. 4.
Hallertauer Magnum	15. - 25. 4.
Savinjski golding	5. - 15. 4.
Styrian Cardinal	1. - 5. 4.
Styrian Dragon	5. - 10. 4.
Styrian Eagle	1. - 10. 4.
Styrian Eureka	5. - 10. 4.**
Styrian Fox	25. 3 - 5. 4.**
Styrian gold	5. - 10. 4.
Styrian Kolibri	1. - 5. 4.**
Styrian Wolf	5. - 10. 4.

**Čas rezi, ki se nakazuje glede na prve poskuse

Večina hmeljarjev odgrinjanje rastlin v vrstnem prostoru in rez izvede v enem hodu. Pri rezi je zelo pomembna ustrezna priprava rezalnika. Diski morajo biti natančno in kakovostno nabrušeni, saj le tako zagotovimo gladko rez brez cefranja, trganja ali celo puljenja sadik. Priporočena delovna hitrost pri rezi je od 2,5 do 4 km/h, odvisno od vrste in vlažnosti tal ter poravnosti hmeljišča. Globina rezi naj bo približno 2–3 cm nad glavo korenike, pri čemer običajno pustimo en venec očes na enoletnem lesu. Posebna pozornost je potrebna tudi pri mlajših, drugoletnih nasadih.

Pri ohranjanju enakomerne globine rezi moramo biti previdni, saj neenakomerno globoko rezanje povzroča neenakomeren vznik poganjkov, kar kasneje otežuje napeljevanje poganjkov na vodila. Zelo pomembno je tudi redno razkuževanje rezalnikov oziroma diskov ter druge agrotehnične opreme, saj s tem zmanjšujemo možnost prenosa virusov in virusom podobnih organizmov med rastlinami.

6 Naročila za certificirane sadike hmelja (M. Oset Luskar)

Ena izmed dejavnosti IHPS, ki je tudi vzdrževalec slovenskih sort hmelja, je pridelava certificiranega sadilnega materiala—oz. certificiranih sadik hmelja. Trenutno sprejemamo naročila za vzgojo certificiranih sadik hmelja **za sajenje hmelja pomladi 2027** (razmnoževanje mora biti namreč v letu 2026). **Naročila sprejemamo do konca aprila 2026.**

Pridelava certificiranih sadik hmelja temelji na osnovi predhodnih naročil.

Sistem za naročanja sadik hmelja na IHPS je sledeč:

Naročilo izvedete preko [spletnega obrazca](https://www.ihps.si/kategorija-izdelka/sadike-hmelja/): <https://www.ihps.si/kategorija-izdelka/sadike-hmelja/> (nujna je izpolnitev vseh vsebin, označeno z zvezdico).

V primeru zapolnitve kapacitet velja, da ima prednost datumsko prej oddano naročilo.

Vsem, ki nameravate naročiti certificirane sadike hmelja, priporočamo, da naročilo oddate čim prej, saj bodo za posamezne sorte kmalu dosežene razpoložljive kapacitete.

Vezano na sortno strukturo v slovenskih hmeljiščih in ker je težko pridobiti jasno napoved glede nadaljnje sortne politike, je IHPS določil obseg razmnoževanja po predhodnem posvetu s trgovci s hmeljem. Obseg števila osnovnih matičnih rastlin, ki so namenjene razmnoževanju, pa je določen

Hmeljarske informacije

iz deleža posajenih posameznih sort hmelja v slovenskih hmeljiščih. To pomeni, da za sorte, ki so zastopane v večjem deležu – najmanj 10 % in več v pridelavi – ohranjamo število matičnih rastlin, s katerim zagotovimo število sadik za 8 % do 10 % letno obnovo glede na zasajeni obseg sorte (št. ha) v pridelavi. To velja za sorte **Aurora, Celeia, Bobek, Savinjski golding in Styrian gold**.

Za druge sorte v pridelavi, za katere se v zadnjih letih ne izkazuje večjega interesa, to so **Styrian Wolf, Styrian Eureka, Dana, Styrian Cardinal, Styrian Eagle, Styrian Kolibri, Styrian Dragon, Styrian Fox ter novejši sorti 31B26 in 90A263**, pa imamo manjše število osnovnih matičnih rastlin. Zato bodite z naročili pravočasni še zlasti za te sorte.

V primeru zanimanja za naročilo novih sort, predstavljenih na seminarju, za sajenje v letih 2027/28, pa nas osebno kontaktirajte.

Prednost certificiranih sadik hmelja pred necertificiranim sadilnim materialom:

- sadike s certifikatom kakovosti so brez škodljivih virusov, viroidov in talnih gliv,
- opažena je višja toleranca rastlin na ekstremne vremenske razmere,
- opažena je višja toleranca rastlin na ekstremne vremenske razmere,
- zagotovljena je sortna pristnost v hmeljišču,
- pričakovan je do 20 % višji pridelek z višjimi vsebnosti alfa-kislin

7 Spomladansko gnojenje v hmeljiščih (B. Čeh)

Najbolj smiselno je hmelj gnojiti po gnojilnem načrtu, ki ga pripravi strokovnjak. Tako so gnojila pravilno razporejena, odmerjena in vključena v agrotehnične ukrepe, saj se upoštevajo tudi rezultati analize tal in ohranjanje rodovitnosti tal.

Spomladi je sicer čas za gnojenje s kalijem in fosforjem, razen če so tla prekomerno ali celo ekstremno preskrbljena s tema dvema hraniloma. Ker je težko najti gnojilo, ki bi natančno pokrilo potrebe po obeh hranilih hkrati, ne bi pa vsebovalo dušika, je smiselno z gnojenjem s fosforjem in kalijem počakati do prvega dognojevanja hmelja z dušikom ter takrat uporabiti ustrezno NPK gnojilo, ki zagotovi fosfor, kalij in prvi obrok dušika (50 kg/ha N).

Če je hmeljišče ekstremno preskrbljeno s fosforjem, uporabimo le kalijeva gnojila. Spomladi je priporočljiv kalij v sulfatni obliki, saj s tem hmelj oskrbimo tudi s sulfatom, vendar ga uporabimo šele v maju ali v začetku junija, v času hitre rasti hmelja, da rastlina hkrati z dušikom izkoristi tudi sulfat. Če to gnojilo uporabimo prezgodaj, se sulfat lahko iz tal izgubi, preden bi ga hmelj zajel s svojimi koreninami. Kalijeve soli pozno spomladi ne uporabljamo, ker je hmelj na klorid občutljiv; za uporabo kalijeve soli je primernejša jesenska uporaba, da se klorid do pomladi izpere iz tal, če pa jo uporabite spomladi, naj bo to v marcu.

Med dušikovimi gnojili, ki vsebujejo tudi kalcij, je za spomladansko uporabo primeren kalcijev cianamid (apneni dušik). V tleh se pretvori v ureo, pri razgradnji pa nastaja cianamid, ki ugodno vpliva na zmanjšanje nekaterih talnih bolezni, tudi verticilija. Priporočen čas uporabe je tik pred začetkom rasti, najbolje pred razgrnitvijo in rezjo rastlin (v primeru tosenja po rezi lahko gnojilo pade na rane!). Pri gnojenju po celotni površini uporabimo 400 kg/ha (80 kg/ha N), pri gnojenju v vrstah pa 200 kg/ha. Pomembno je, da gnojilo ostane enakomerno razporejeno in se ne izpira ali kopiči v depresijah, saj lahko previsoke koncentracije povzročijo fitotoksičnost. Zato ga tudi ne trosimo na zaskorjena tla. Količino dodanega dušika je treba upoštevati v gnojilnem načrtu. Preostanek letnega odmerka dušika lahko nato dodamo v enem obroku junija, saj se dušik iz apnenega dušika sprošča postopno in zato gnojenje v treh obrokih ni nujno.

Hmeljarske informacije

8 Reducirana tehnologija pridelave hmelja (B. Čeh, M. Knapič, M. Rak Cizej, S. Radišek, B. Dimec, I. Friškovec, M. Oset Luskar in D. Vrhovnik)

Glede na stanje v panogi se hmeljarji, ki nimajo pogodb za prodajo hmelja, spopadajo z dejstvom, kako znižati stroške pridelave hmelja.

Za radikalne ukrepe (racionalizacijo stroškov pridelave hmelja) je potrebno imeti v mislih najprej obveznosti in zahteve, ki jih narekuje skupna kmetijska politika (SKP), ukrepe oziroma intervencije, v katere ste vključeni, oziroma če ste (bili) prejemniki sredstev v zvezi s posodobitvijo kmetijskih gospodarstev.

V preteklosti smo se v panogi hmeljarstva že srečevali s podobno ekonomsko situacijo in posledično so se iskale različne rešitve racionalizacije stroškov pridelave hmelja.

Popolno opuščanje oskrbe brez vseh ukrepov varstva hmelja močno odsvetujemo, saj to vodi v nastanek žarišč bolezni in škodljivcev, ki lahko ogrožajo ostale pridelovalne nasade. Še posebno so lahko problematične okužbe s hmeljevo peronosporo, ki lahko močnejše prizadenejo nezaščitene korenike rastlin hmelja.

Zato povsod tam, kjer se razmišlja o takšnih tehnoloških rešitvah in teh površin ne omejujejo ukrepi SKP, velja razmisliti o krčenju hmeljišč in premeni. Sicer je smiselno krčiti starejše nasade hmelja na kmetiji, mlajše pa zaščititi oziroma vzdrževati, da se ohranijo vitalni za prihodnja leta.

Za druge morebitne rešitve, ki vključuje ne-napeljavo hmelja ob hkratnem izvajanju varstva rastlin in tehnološke rešitve, ki preprečujejo pretirano zapleveljena hmeljišča, se je smiselno posvetovati s strokovnjaki IHPS in svetovalno službo; dejstvo je, da morajo biti ukrepi v sozvočju tudi z ukrepi SKP.

Nekaj možnosti v zvezi znižanjem stroškov pri agrotehničnih ukrepih na področju napeljave vodil in navijanja poganjkov ter gnojenja in na področju uporabe FFS:

- Napeljava vodil: Z napeljavo samo enega vodila na sadilno mesto in nato napeljavo 4-5 poganjkov/vodilo lahko prihranimo nekaj denarja pri nakupu vodil in zmanjšamo število delovnih ur za napeljavo vodil in poganjkov nanj, kar priporočamo predvsem v primeru, ko je nasad mlad oziroma je v dobri kondiciji. Samonapeljava poganjkov na vodila je mogoča pri sorti Bobek, na kateri so bili v preteklosti opravljeni tudi poskusi.
- Obdelava tal: Po napeljavi poganjkov izvedemo kultiviranje in samo enkratno obsipanje, ki mu sledi takojšnja setev za ozelenitev medvrstnega prostora. S tem zmanjšamo število kultiviranj in obsipanj ter preprečimo rast plevelov.
- Gnojenje: Gnojenju s fosforjem in kalijem se lahko za eno sezono izognemo in ga nadomestimo drugo leto, če je analiza tal pokazala, da so tla z obema hraniloma dobro ali prekomerno preskrbljena (razred oskrbljenosti C in D). Če je hranilo v razredu preskrbljenosti E, torej so tla z njim ekstremno preskrbljena, potem gnojenje s tem hranilom v vsakem primeru odsvetujemo.
- Da zmanjšamo stroške delovnih ur, nabave dušičnega gnojila in goriva, se lahko izognemo dognojevanju z dušikom v treh priporočenih obrokih in izvedemo le dve ali celo le eno dognojevanje z dušikom. Če se odločimo za dve dognojevanji, potem je smiselno, da opustimo tretje dognojevanje (torej obenem tudi opustimo odmerek 50 kg/ha N). Če bi želeli zmanjšati število dognojevanj na samo eno, potem ga izvedemo pred začetkom najbolj hitre rasti hmelja, ko je le-ta na višini približno 4-5 m (v prvi tretjini junija; pri tem upoštevamo, da obrok ne preseže 80 kg/ha N). V vseh primerih je smiselno opazovati nasad in ob morebitnem bledenju listov, če želimo delati korekcije, narediti glede na rezultate analize tal na Nmin intervencijo (s KANom, če so tla dovolj vlažna, ali s foliarnim gnojilom, ki se ga kombinira s FFS). Bledenje listov je lahko namreč posledica tudi kakšnega drugega vzroka, zato je analiza Nmin smiselna. Lahko tudi opustimo uporabo rastnih stimulatorjev in foliarnih gnojil.

Hmeljarske informacije

- Gnojenju z organskimi gnojili, če jih moramo kupiti, se lahko izognemo, lahko pa z organskimi gnojili (gnojevka in gnojnica), če imamo svoja, nadomestimo hranila, ki bi jih sicer potrosili z mineralnimi gnojili. Pri aplikaciji je potrebna previdnost, da ne naredimo škode na rastlinah. Če uporabljamo gnojevko, jo moramo 2-krat razredčiti, najprimernejši čas za uporabo je čas dognojevanja z dušikom. V 1 m³ gnojevke je približno 5 kg dušika, v enaki količini gnojnice pol manj. Gnojili razvažamo v ne prevročem, oblačnem vremenu, saj so sicer izgube hranil prevelike (in nesmiselne!).
- Varstvo hmelja: Pri varstvu hmelja se držimo navodil Opazovalno napovedovalne službe IHPS. V primeru nizkega pojava (pod 3 %) »kuštravcev« se lahko izognemo uporabi fungicidov za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospore. Za preprečevanje primarne okužbe peronospore (bazalni kuštravci) se lahko poslužujemo tudi drugih ukrepov, kot sta kombinacija poznejše rezi (7-10 dni kasneje od optimalnega časa) in globlja rez, s katero še bolj mehansko odstranimo morebitno okužbo iz preteklega leta.

V primeru napeljave enega vodila upoštevamo zmanjšan delež indeksa listne površine, kar vpliva na znižanje odmerkov FFS in porabo vode.

Pri zatiranju drugih boleznih in škodljivcev hmelja ne priporočamo opuščanje ukrepov za njihovo obvladovanje, saj posledično v prihodnjih letih pričakujemo večjo populacijo, ki jih glede na ozek nabor sredstev za varstvo rastlin ne bo mogoče uspešno obvladovati.

9 Možnosti uporabe polomljenega zrnja fižola Sivčka (B. Čeh)

Rezultati pridelave fižola v hmeljiščih potrjujejo, da je pridelava fižola v hmeljiščih med dvema nasadoma hmelja smiselna – poleg dobrega pridelka fižol kot stročnica ugodno vpliva na rodovitnost tal. Fižol je za tla koristen, ker kot metuljnica živi v simbiozi z bakterijami (*Rhizobium*), ki vežejo dušik iz zraka, zato lahko zmanjša potrebo po gnojenju in izboljša rodovitnost za naslednje kulture. Njegov koreninski sistem prispeva k boljši strukturi tal, več organske snovi (prek korenin in ostankov) pa spodbuja talno bioto in zadrževanje vode.

☞ Za prehrano je fižol odlična izbira, ker je bogat vir rastlinskih beljakovin, prehranskih vlaknin ter mineralov (npr. železa, magnezija, kalija) in vitaminov skupine B. Zaradi nizkega glikemičnega odziva in visoke nasitnosti pomaga pri uravnavanju apetita in stabilnejši ravni sladkorja v krvi, hkrati pa je ugoden tudi za srčno-žilno zdravje, saj vlaknine prispevajo k uravnavanju holesterola.

Fižol Sivček dosega na trgu dobro ceno in je pri kupcih priljubljen, vendar se na ta način proda le zrnje prve klase, polomljeno zrnje in polovčke pa ostajajo relativno neizkoriščene. Ideja v projektu EIP BIO-BEL je izdelava različnih živil z visoko dodano vrednostjo pri partnerju v projektu podjetju Kis in kvas, na primer nadomestek mesa tempeh, namaz za kruh, veganske salame ipd. Prvi izdelki so že razviti in smo jih degustirali, ko bo na voljo več informacij, vas obvestimo.

Slika 1: Izdelava nadomestka mesa iz polomljenega zrnja fižola Sivčka (Semenarna 22)

Hmeljarske informacije

10 Kolaps tržnega povpraševanja zahteva še temeljitejše vrednotenje gospodarnosti pridelave na kmetijah (M. Pavlovič)

10.1 Izvleček razmer na hmeljskih trgih

Povpraševanje po pridelkih na svetovnih trgih in ekonomska učinkovitost pridelave najbolj pogojujeta izvozno konkurenčnost tržno usmerjenih kmetij v hmeljarstvu. V letu 2026 smo že šesto leto priča ohlajanju na svetovnih trgih s hmeljem. Zmanjšan interes trgovcev s hmeljem in pivovarstva botruje tej, že večletni prodajni stagnaciji prostih količin hmelja v vseh državah pridelovalkah. Hmeljarji v svetu tako čutijo v polnem razmehu čisto prave tržne depresije.

Če smo bili v letih od 2013 do 2020 priča 35 % povečanju svetovnih površin hmeljišč - zaokroženo od 45.000 ha na 62.000 ha, kjer so samo ameriški hmeljarji krepko podvojili obseg površin hmeljišč z 12.000 ha na 25.000 ha - opazimo v letu 2021 že trend zmanjševanja teh površin (-18 %). Spet najprej v ZDA (-7.500 ha), v preteklih dveh letih pa tudi že v Nemčiji (-1.700 ha). Zbirni podatki Ekonomske komisije Svetovne hmeljarske organizacije IHGC navajajo v novembru **2025** skupni obseg pridelave na ravni **52.921 ha**, s pridelkom **108.319 ton hmelja** in **11.854 ton grenčic** ([splet IHGC](#)).

Postavi se vprašanje, ali je bilo dosedanje petletno zmanjševanje površin hmeljišč zadostno za vzpostavitev (čeprav vsakič kratkotrajnega) tržnega ravnovesja. Združenje nemških trgovcev s hmeljem (DHWV) zagovarja potrebo po krčenju še nadaljnjih 10 % svetovnih površin hmeljišč. Za pridelavo hmelja je izrazito značilen t.i. zakasneli odziv na prekomerno tržno ponudbo (angl. [delayed surplus response](#)), ki je pogojen s sorazmerno velikim deležem osnovnih sredstev, v EU pa deloma tudi z agrarno političnimi pogojevanji SKP. Nekoliko več jasnine bomo deležni že konec maja, po spomladanskem sestanku Ekonomske komisije IHGC v Italiji, s svežimi podatki o skupnih površinah hmeljišč po državah v letu 2026. Preostali del tržne slike pa sestavimo z zgodnjimi poletnimi ocenami količine in kakovosti letnika 2026 v Nemčiji in ZDA. Še to. Do najpreciznejšega odgovora pa bodo zagotovo najhitreje prišli (ali pa ga celo tiho dogovorno soustvarili) ključni štirje predstavniki največjih trgovskih podjetij s hmeljem (BarthHaas, Hopsteiner, Yakima Chief in HVG), ki po ocenah tržijo okoli 90 % vseh svetovnih količin produktov iz hmelja.

10.2 Ekonomika pridelave hmelja na kmetijah

V obdobju globalnega tržnega zatišja oz. izrazitega upada povpraševanja po hmelju je še posebej smiselno preveriti možnosti na odhodkovni strani v smislu racionalizacije pridelave in iskanja rezerv v organizaciji dela na kmetijah. Če nam je prihodkovna stran pridelave (pridelek in cena) povsem razumljiva, pa je vpogled v odhodkovno stran pridelave precej bolj zakrit. Dobro možnost celovitega vpogleda v odhodke pridelave nam ponuja sistematska in primerjalna stroškovna analiza.

Od leta 2021 dalje ocenjujemo v Sloveniji ekonomiko pridelave hmelja tudi na ravni zainteresiranih kmetij. V februarju 2026 smo tako na turistični kmetiji Pri Mlinarju v Gotovljah organizirali že peto leto zapored dve delavnici panožnega krožka v hmeljarstvu (PKH) – v organizaciji IHPS in KGZS. Poleg avtorja prispevka, so v delavnicah sodelovali še Marjana Avberšek in Blaž Dimec (KGZ Celje) in Damijan Jerič (KGZ MS). Prostovoljno sodelovanje pri oceni gospodarnosti pridelave vključuje vzorec 8-10 % hmeljarskih kmetij, pri čemer sodelujejo nekateri hmeljarji že vse od začetka.

V modelni analizi podrobno zajamemo spremenljive (variabilne) stroške - materiala, storitev, sezonskega dela in energije. (i) Na prvi delavnici hmeljarji po navodilih podatke o prihodkih in odhodkih sami vnesejo v preglednice modela. (ii) Sledi analiza podatkov z izračuni povprečij v skupini za posamične ekonomske kazalnike, z razvrščanjem kmetij po gospodarski uspešnosti glede na pokritje in z izpisi izračunov za vsako sodelujočo kmetijo - primerjalno tako s povprečji skupine, kot tudi z najuspešnejšimi kazalniki - t.i. zgornjim kvartilom. (iii) Na drugi delavnici pa sodelujoči v skupinski razpravi tolmačijo tehnološko-ekonomske kazalnike lastne kmetije, jih

Hmeljarske informacije

primerjajo s povprečji skupine v analiziranem letu, dodatno pa za svoj primer primerjalno pokomentirajo še prihodkovno in odhodkovno stran modela s predhodnim letom.

V nadaljevanju zgoščeno povzemamo ekonomske kazalce pridelave hmelja za povprečje celotne skupine sodelujočih hmeljarskih kmetij za leto 2025. Izpostavljeni so trije ključni ekonomski kazalniki pridelave. **PRIHODEK** (10.524 EUR/ha) - **SPREMENLJIVI STROŠKI** (6.736 EUR/ha) = **POKRITJE** (3.788 EUR/ha).

Prikazani rezultati gospodarnosti pridelave hmelja za obravnavano skupino kmetij služijo v razmislek vsakomur, ki želi oceniti in primerjati lastne podatke na hmeljarski kmetiji za nadaljnje podjetniške odločitve. Kazalnik POKRITJE prikazuje znesek v EUR/ha, ki ostane hmeljarju na voljo za kritje še preostalih - t.i. stalnih oz. fiksnih stroškov pridelave (stroški amortizacije gospodarskih poslopij, žičnice in nasada, opreme in strojev, pa stroški investicij, vzdrževanja in stroški domačega dela – brez stroškov dela sezoncev, ki so že vključeni v spremenljive stroške).

Za konec še vabilo k udeležbi - tako na delavnice panožnega krožka v hmeljarstvu v naslednjem letu, kot tudi k samoiniciativni uporabi modela za oceno ekonomike pridelave hmelja na lastni kmetiji na spletni povezavi [Model-PKH](#).

11 Zaključki 63. seminarja o hmeljarstvu

Na spletni strani IHPS (<https://www.ihps.si/izobrazevanje/seminar-o-hmeljarstvu/>) so objavljeni [zaključki 63. seminarja o hmeljarstvu](#), ki je potekal 4. in 5. februarja 2026 v Portorožu.